

Appell

75 ÅR
1939
2014

www.folkehjelp.no

Nr. 4, 2014

**Generalsekretær Liv Tørres:
– Solidaritet har ikke
gått ut på dato**

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 4, 2014. Årgang 74

Tidligere *Melding, Helse, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:

Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:

Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, Oslo

Telefon: 22 03 77 00

Faks: 22 20 08 70

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Torunn Aaslund

E-post: taa@npaid.org

Gjesteredaktør: Ellen Heggestad

Medarbeidere dette nummer:

Anne Håskoll-Haugen, Sissel Fantoft,
Eivor Eriksen, Erik M. Sundt,
Inger Sofie Solli, Ivar Christiansen,
Jorge Dahl, Julie Strand Offerdal,
Ellen Heggestad

Grafisk utforming: Heydays

Trykk: Aktietrykkeriet AS, Fetsund

Opplag dette nummer: 35 026

ISSN 0804-7758

Annonsekontakt:

Arild Halsne, tlf.: 915 90 578

E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 14. november

Signerte artikler gir ikke nødvendigvis
uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem?

Kontakt oss på telefon 22 03 77 00,
eller besøk oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

Foto Julie Strand Offerdal

Foto Ivar Christiansen

Foto Jorge Dahl

Innhold

75

NORSK FOLKEHJELP 1939–2014

- 4 Generalsekretærens blikk på framtida
- ← 8 Norsk Folkehjelp Horten: Feirer frivilligheten
- 12 Nyvalgt AUF-leder med klare svar
- ↵ 14 Fra borgerkrig til gjenoppbygging: En kime av håp i El Salvador
- 20 Historien om fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon
- 26 Kronikk: Et solidarisk håndslag gjennom 75 år
- 28 Norsk Folkehjelp Stavanger: Uvurderlig innsats for lokalsamfunnet
- 32 Ørjan Karlsson: Forebygging redder liv
- 34 Hva skal valpen hete? Møte med minehunden Hermine
- ↵ 37 To uker til ende: Jubileumsfeiring i Bergen

Quiz-vinner

Gratulerer til Tove Wendel fra Trondheim. Hun har vunnet Appells historiequiz om Norsk Folkehjelp, og vil få tilsendt et eksemplar av jubileumsboka.

Dette nummeret er støttet av:

LEDER

Veien videre

I hele høst har lokallag over hele landet feiret 75 år med frivillighet og solidaritet. Mange lag feirer stiftelsen av organisasjonen og noen lag feirer i tillegg sitt eget 75-årsjubileum. Vi har besøkt noen av lagene i dette jubileumsnummeret av Appell, men vi vil benytte anledningen til å gratulere alle sammen hjerteligst med dagen.

26. november lanseres boka om Norsk Folkehjelps historie. Boka heter Folk forandrer verden: Norsk Folkehjelp 75 år, og er skrevet av journalist Thor Viksveen. Gjennom 400 tettpakkede sider får vi et tilbakeblikk på historien til en organisasjon som har vært en aktiv deltaker i viktige hendelser i verden og her hjemme. Vi så apartheidregimet i Sør-Afrika falle. Sør-Sudan oppnådde selvstendighet. Vi var med på å bidra til at verden fikk to viktige våpenavtaler på plass – minekonvensjonen og klasekonvensjonen. Våre frivillige mannskaper gjennomlevde marerittet på Utøya, mens andre hjalp til i redningsarbeidet på land. Dette er fortida.

Ulikhetene er fremdeles store i Sør-Afrika. Den nyfødte staten Sør-Sudan er kastet ut i konflikt og krise og trenger internasjonal støtte mer enn noen gang. Flere våpentyper må forbys, og turen er kommet til de fryktelige atomvåpnene. Ekstremismen lever i beste velgående, og totalitære strømninger er igjen på frammarsj, akkurat slik de var i 1939. Dette er nåtida.

Appell har spurt noen kloke mennesker om hvordan de tror verden vil se ut framover, og det er særlig to ting de trekker fram; stadig større ulikhet og et demokratisk system som uthules og undergraves til fordel for rask vinning. Og et klima som går amok, med flere naturkatastrofer og ekstremvær som vil sette beredskapen på harde prøver og gjøre de frivillige mannskapene enda mer uunnværlige. Dette er framtida.

Aller helst hadde vi sett at organisasjoner som Norsk Folkehjelp ble overflødige, men det ser dessverre ikke slik ut med det første. Men det mørke framtidsbildet blir lysere når vi kjenner historien og har opplevd at mobilisering av alle gode krefter virker og at det er mulig å forandre verden.

Torunn Aaslund
Redaktør

FORSIDEBILDE

Generalsekretær Liv Tørres feirer at Norsk Folkehjelp runder 75 år. Hun mener at solidaritet langt fra har gått ut på dato, og at det å stå sammen ikke er gammeldags, men det eneste bærekraftige på lengre sikt.

Foto Erik M. Sundt

Generalsekretærens blick på framtida

Norsk Folkehjelp må styrke innsatsen ute i verden og sikre bredere støtte for arbeidet her hjemme, mener generalsekretær Liv Tørres.

TEKST Anne Håskoll-Haugen FOTO Jorge Dahl

← Generalsekretær Liv Tørres holder appell under jubileumsmarkeringen i Bergen.

TØRRES TROR AT framtidens verden blir mer urolig og med flere humanitære katastrofer.

– De store krisene vi ser nå er menneskeskapt. Ulikhetene øker, og det skaper sosial uro og press fra mennesker som ønsker tilgang til ressurser. Med flere naturkatastrofer blir flyktningstrømmene større, og verden blir mer ustabil og uforutsigbar. Flere samtidige humanitære katastrofer av alvorligste sort, slik vi ser nå, blir ikke uvanlig, sier hun.

– Det er i dette framtidsscenariet Norsk Folkehjelp må plassere seg.

MÅ KUNNE MØTE KRISENE

Når Liv Tørres ser inn i krystallkula, er det først og fremst behovet for større satsing på internasjonalt arbeid som trer fram.

– Vi må spisse kompetansen på humanitært arbeid og demokratiarbeid ute. Vi skal bygge organisasjoner så utsatte land har beredskap som fungerer når krisa rammer. Vi er verdensledende på minerydding, det skal vi fortsette å være, men dette arbeidet utvider vi nå til å gjelde flere typer eksplosiver.

– *Hva med Norsk Folkehjelps arbeid i Norge, vil det fortsatt være viktig?*

– Norge vil fortsatt være et land med spredt bosetting. Vi trenger hverandre til oppgaver i både dagliglivet og i kriser. Vi vil aldri ha råd til beredskap i Norge uten frivillig innsats, og behovet øker med mer ekstremvær. Folkehjelpas beredskap i Norge vil derfor bli enda viktigere framover. I tillegg vil større flyktningstrømmer skape et økt press på Norge.

«Folkehjelpa må rekruttere flere medlemmer med minoritetsbakgrunn. Der har vi ikke vært flinke nok.»

BIDRA TIL INTEGRERING

Liv Tørres er sikker på at også Norsk Folkehjelps arbeid for å bidra til at flyktninger og asylsøkere blir integrert i samfunnet fortsatt vil være en viktig oppgave framover.

– Vi er tungt representert i lokal-samfunnene, og det blir større behov for frivillige til å engasjere seg i inkluderingsarbeidet. Samarbeidet med fagbevegelsen er viktig, fordi integrering gjennom arbeidslivet er avgjørende. Folkehjelpa må dessuten klare å omstille seg i takt med endringene i befolknings-sammensetningen og rekruttere flere medlemmer med minoritetsbakgrunn. Der har vi ikke vært flinke nok.

– *Tror du det vil bli vanskeligere å rekruttere til frivillighet?*

– Norge ligger i verdenstoppen når det gjelder frivillig innsats. Det er ekstra mange som vil hjelpe når krisene rammer, enten det er flom eller 22. juli. Men det er viktig at det også finnes solide organisasjoner som har en plan for hva som skal skje etterpå. Norsk Folkehjelp er grunnlagt på ideen om at det er viktig at folk organiserer seg, og det kommer definitivt ikke til å gå ut på dato. Å stå sammen er ikke gammeldags, tvert imot,

det er det er det eneste bærekraftige på lengre sikt.

STERKERE SAMMEN

– *Hvem skal Norsk Folkehjelp jobbe sammen med?*

– Samarbeidet med fagbevegelsen vil definitivt fortsette. Samarbeidet har blitt sterkere de siste årene; fagbevegelsen er en kjemperessurs for oss og jeg håper vi er det samme for dem. Vi er ikke på jakt etter nye partnere for enhver pris; alle vi jobber med må dele vårt verdigrunnlag. Derfor har vi akkurat inngått et samarbeid med Humanetisk forbund, som vil støtte Folkehjelpa økonomisk.

Generalsekretæren er opptatt av at organisasjonen fortsatt skal ha godt fotfeste i Norge, men ønsker å bli mindre avhengig av overføringer fra staten.

– Det er viktig at folk i Norge føler eierskap til organisasjonen, og at støtten de gir går til en norsk innsats. Selv om vi har viktig økonomisk støtte fra amerikanske og tyske donorer, og vil jobbe for å øke denne, er det flere faste givere her hjemme jeg ønsker meg aller mest. Det å ha bred støtte blant folk er viktigere for meg enn å lete etter nye samarbeidspartnere.

Norsk Folkehjelps ledelse 1939–2014

75 ÅR
1939
2014

Styreformenn/styreledere

1939	Albert Raaen
1940	Andreas Diesen
1942	Karsten Torkildsen
1945	Rolf Hofmo
1947	Karsten Torkildsen
1951	Sigurd Halvorsen
1963	John Caspersen
1969	Jens Torp
1972	Arne Brusgaard
1975	Odd Højdahl
1979	Svein Erik Oxholm
1983	Liv Buck
1991	Harald Øveraas
1999	Reiulf Steen
2003	Grete Faremo
2007	Finn Erik Thoresen

Generalsekretærer

1939	Rolf Hofmo
1947	Øystein Egelund
1974	Kåre B. Werner
1984	Odd Wivegh
1995	Halle Jørn Hanssen
2001	Eva Bjøreng
2005	Finn Erik Thorsen (konstituert)
2007	Petter Eide
2010	Orrvar Dalby (konstituert)
2011	Liv Tørres

Norsk Folkehjelp Horten:

Feirer frivilligheten

Folk spør om vi ikke heller ville brukt fritida på noe annet, men vi får mye mer igjen av å være aktive i Folkehjelpa enn det vi gir, sier de frivillige i Norsk Folkehjelp Horten. Slik har det vært i 75 år.

TEKST OG FOTO Julie Strand Offerdal

← Marita Haugerud fungerte som markør under øvelsen denne gangen, men for ikke lenge siden var hun selv med på å redde en eldre kvinne.

LOKALE 75-ÅRSJUBILEER

Parallelt med etableringen av Norsk Folkehjelp sentralt, ble det i 1939 også stiftet lokale lag på åtte ulike steder i landet; Horten, Sandefjord, Haugaland, Stavanger, Steinkjer, Bodø, Harstad og Tromsø.

← Eli Bjørklund,
Elisabeth Wickstrøm
Åkredalen, Anders
Pettersen-Dahl og
Anne-Line Strøm
gjør seg klar til å løfte
båren med markør
Marita Haugerud.

UTENFOR KONTORET TIL lokallaget i Horten en tirsdag ettermiddag i november er det allerede mørkt. Men inne i det romslige lokalet er det full aktivitet. Frivillige i alle aldre dukker opp, blant dem lokallagsleder Eli Bjørklund med babyen sin som kun er noen få måneder.

– Når vi ikke kan verve mange nok medlemmer, får vi lage dem selv, ler hun.

ET LIV I FOLKEHJELPA

Ernst Lofstad ble også født inn i Norsk Folkehjelp i sin tid. Moren var med på å starte lokallaget i Horten for 75 år siden. Da var de en gjeng kvinner i arbeiderkvinneforeningen som blant annet drev sanitetstjeneste, helsestasjon og trim for eldre. Under krigen hadde lokallaget egne potetparseller og delte ut mat til dem som trengte det.

– Da mor var med på å starte opp lokallaget, pleide de å ha møter hjemme hos hverandre. Jeg husker en gang de alle var hjemme hos oss og jeg satt i en krok og hørte på. Men da sovna jeg, de preika så mye, sier Ernst om et av sine første minner fra Folkehjelpa.

Selv har Ernst vært aktivt medlem i omtrent 60 år. En av de første tingene har deltakelse i var hjelp til handicappede og eldre for at de skulle komme seg på trening og i dusjen.

– Det gjorde stort inntrykk. De var så blide og takknemlige for hjelpen de fikk, forteller Ernst.

BADEVAKT, SENIORDANS OG REDNINGSMANNSKAP

Ernst har alltid likt seg i Folkehjelpa, og både han og kona Anne-Lise har vært aktive i de svært ulike aktivitetene lokallaget har drevet med opp gjennom årene. Ernst har vært med på å arrangere sportskonkurranser, vært badevakt på Horten badestrand, og stilt med sanitetstjeneste og vakter på store arrangementer i Horten, som Åsgårdstrandsdagene, Vikingmarkedet og politiskolens fotballturnering, da det rant inn med beinbrudd og skader til sanitetsmannskapet.

– Jeg har hatt et godt og trivelig liv i Folkehjelpa. Mange frivillige har blitt mine venner. Jeg og kona er ikke arbeidsledige selv om vi har blitt pensjonister, sier han.

De siste årene har han og kona vært svært aktive i Norsk Folkehjelp Hortens samfunnsgruppe, som blant annet bidrar til seniordans, arrangerer påsketreff for de eldre og besøker folk på sykehjem. Men Ernst er også med i redningstjenesten.

– Sist gang jeg deltok i en redningsaksjon er bare noen måneder siden. Jeg er fortsatt med, bare jeg ikke må reise så langt, sier han.

GOD RESSURS FOR POLITIET

Sanitetslaget til Norsk Folkehjelp Horten har deltatt i 47 redningsaksjoner hittil i år, en markant økning fra årene før.

← Oppgaven som redningsmannskap er en utmerket måte å komme seg ut og i aktivitet på, mener Elisabeth Wickstrøm Åkredalen.

↑ Ernst Lofstad har stilt opp for Norsk Folkehjelp i 60 år, og har vært med på en lang rekke aktiviteter. Han husker fortsatt da han som ungdom var med på å hjelpe handicappede.

– Vi har god rekruttering av nye mannskaper, legger vekt på å være faglig sterke og har blitt en god ressurs for politiet i redningsaksjoner, sier sanitetsleder Kristian Mikkelsborg.

Basen for aktiviteten er Norsk Folkehjelps eget lokale på Baggerød, som laget kjøpte av kommunen for én krone i 2008. Det har blitt kraftig pusset opp på dugnad fra medlemmene, som blant annet har bygd garasje til Folkehjelpas ambulanser.

RASTLØS AV Å SITTE STILLE

Denne tirsdagskvelden er det øvelse med nyutdannede redningsmannskaper. Markør Marita Haugerud ligger skadet i et skogholt i nærheten, og mannskapene må finne henne, sjekke tilstanden hennes og frakte henne på bære tilbake til hovedkvarteret.

– Det er kjempegøy å være ute i skogen og bruke kart og kompass. Og så er det veldig spennende å være med på å finne dem som trenger hjelp, sier Elisabeth Wickstrøm Åkredalen, som har vært medlem i sju år og aktiv redningsmannskap i tre. Nå er hun instruktør for andre redningsmannskaper.

– Jeg ble egentlig medlem i Norsk Folkehjelp fordi jeg var engasjert i internasjonale spørsmål, men så ble jeg kjent med sanitetsfolket og dratt inn i dette også. Jeg har alltid likt å ha ting å gjøre, og blir rastløs av å sitte stille, sier Elisabeth, som i tillegg til å være redningsmannskap er pedagogisk leder i barnehage, sitter i fylkestinget i Telemark og er med i Siviltforsvaret.

– Å REDDE NOEN ER UBESKRIVELIG

Til sammen har sanitetslaget i Horten omtrent 30 mannskaper, noen mer aktive enn andre. De samarbeider godt med Røde Kors og Norske Redningshunder, og har felles øvelser og kurs med sanitetslagene i Sande og Larvik. Noen ganger er det Norsk Folkehjelps mannskaper som gjør funn, men i alle tilfeller er de en viktig del av aksjonen, påpeker Kristian.

– Selv om du ikke er den som har gjort selve funnet, har du vært med på å redde liv. Du føler at du har bidratt, sier han.

Marita Haugerud er en av dem som har vært med på å finne den de leter etter.

– Vi lette etter en gammel dame på Nøtterøy. Så så vi henne plutselig

liggende på et jorde på andre siden av en liten elv, og hun vinket til oss. Vi måtte hoppe i elva og komme oss over til henne. Da begynte adrenalinene virkelig å pumpe, men så gikk alt på autopilot. Det er dette vi er trent opp til. Hun var allerede veldig nedkjølt. Vi meldte fra at vi hadde funnet henne, og pakket henne inn for å hindre hypotermi. Så bar vi henne ut til veien der en ambulanse tok over, forteller Marita.

– Det å være med på å redde henne, tanken på at vi har bidratt til at hun fortsatt lever, føles helt ubeskrivelig. Det er derfor vi gjør det her, sier hun.

← Marita Haugerud har vært med på å finne en savnet person.
– Tanken på at vi har bidratt til at hun fortsatt lever, føles helt ubeskrivelig, sier hun.

↓ God arbeidsfordeling mellom redningsmannskapene Eli Bjørklund, Rino Sannes, Anne-Line Strøm, Marius Aarum og sanitetsleder Kristian Mikkeltorg.

↑ Elisabeth Wickstrøm Åkredalen, Anders Pettersen-Dahl, Anne-Line Strøm og Eli Bjørklund sørger for at den skadde blir spent godt fast til båra under øvelsen med sanitetslaget i Horten.

→ Selv om du ikke gjør funn, føler du likevel at man har vært med på å redde noen, sier sanitetsleder Kristian Mikkeltorg.

Nyvalgt AUF-leder: – Håpet er rødgrønt

Mani Hussaini spår at mange mennesker vil være på flukt også i framtida, og mener Norsk Folkehjelp bør bidra til at flere av dem får en like god start i Norge som han selv fikk.

TEKST OG FOTO Anne Håskoll-Haugen

– Å **VITE HVORDAN** det er å leve uten demokrati, gjør det lettere å kjempe for å styrke det.

Mani Hussaini har akkurat overtatt kontoret etter avtroppende AUF-leder Eskil Pedersen. Nå sitter han ved pulten i det beskjedne kontoret. I et hjørne står Pedersens fire år pakket ned i fem svarte søppelsekker.

Han har en annen bagasje enn noen AUF-leder før ham: Som 12-åring måtte han flykte fra Syria sammen med familien. De er kurdere – en minoritet i landet – og faren var journalist og

forfulgt. Hussaini vet han ser Norge med andre briller enn de fleste av oss.

– I Norge tar folk demokratiet for gitt, og det er bra, akkurat slik skal det være. Ingen skal måtte gå rundt og bekymre seg for demokratiet. Men for meg er det ingen selvfølge, sier han.

De neste fire årene skal Mani Hussaini lede Norges største politiske ungdomsorganisasjon. AUF har 14 000 medlemmer og samarbeider allerede tett med Norsk Folkehjelps Solidaritetsungdom. Et samarbeid Hussaini sier han vil styrke i årene som kommer.

← De neste fire årene
skal Mani Hussaini
lede AUF – Norges
største politiske
ungdomsorganisasjon

– Vi har felles politiske interesser; vi er del av den samme familien. For å få gjennomslag, må vi trekke i samme retning.

KLARE SVAR

Når Hussaini blir bedt om å tenke om framtidens utfordringer, har han svarene klare:

– Asylpolitikk, internasjonal solidaritet, klima og skattepolitikk.

Hussaini er opptatt av sammenhengen mellom bistand, klima og mennesker på flukt, og mener Norge må ta sitt ansvar på alle tre områdene. Han har tidligere uttalt at han vil gjøre Arbeiderpartiet rødere og grønnere.

– Alle har et håp om fred og en verden fri for fattigdom. Men det ser dessverre ikke ut til at det vil skje i løpet av de neste 20 årene. Politikken vår må ta utgangspunkt i det. Det er 51,2 millioner mennesker på flukt i verden, og da er ikke engang klimaflyktninger tatt med i regnestykket.

For å forhindre at enda flere mennesker blir tvunget på flukt, mener Hussaini at vi må begrense klimagassutslippene og opprettholde minst én prosent av statsbudsjettet til bistand. Aller helst øke andelen.

– Samtidig er det vår plikt å ta imot flere av dem som allerede er flyktninger.

OPPSKRIFT PÅ INTEGRERING

Det er i asyldebatten Hussaini mener Norsk Folkehjelps viktigste rolle vil ligge i framtida.

– I dag dreier asyldebatten seg om å være strengest mulig. Arbeiderpartiet må slutte å prøve å være flinkest til dette. Vi må gjeninnføre humanisme og solidaritet som styrende prinsipper. Alle som bor på mottak må integreres fra dag én, selv om vi vet mange av dem ikke kommer til å bli i Norge. Det er bedre å ha en somalier i Mogadishu som snakker norsk, enn å ha en somalier i Nes som ikke gjør det. Dette er en politikk Norsk Folkehjelp kan bidra til å få igjennom.

Han sier AUF er imot privatiseringen av mottaksvirksomheten, og

ønsker at flere ideelle organisasjoner skal drive mottak i framtida. Han bekymrer seg for kuttene den sittende regjeringen har foreslått.

– Det blir mindre penger til flyktninger som venter på å bli bosatt, og barn i mottak fratras retten til barnehageplass. Samtidig maser Frp om bedre integrering. Kuttene i velferd som foreslås nå er veldig unorske. I Norge har vi lang tradisjon for å ta oss av dem som trenger vår solidaritet.

– Er du oppskriften på en vellykket integrering?

– Folk spør meg om hvordan jeg har klart meg i Norge. Det som reddet meg var aktivitetene på asylmottaket. Faste aktiviteter som jeg kunne forholde meg til. Vi bodde på et desentralisert mottak og ble venner med de norske naboene. Jeg begynte å spille fotball med nabogutten, broren min begynte i korps, og en annen nabo tok med moren min og lillesøsteren min på babysvømming.

Hussaini mener de fleste med minoritetsbakgrunn er som ham, godt integrert.

– Så er det noen få som ikke klarer seg. Da må vi spørre oss hva det er de trenger. Er det mer norskopplæring, er det praksisplass i arbeidslivet? Norsk læres ikke i bøker; innvandrere må praktisere det i hverdagen.

ENGASJEMENT ER NØKKELEN

Mani Hussaini er engasjert, og mener det er selve framtidsnøkkelen.

– Engasjementet er sterkt i Norge. Vi ser at når det gjelder, da mobiliseres det. Som på kvinnedagen i år, under TV-aksjonen eller mot regjeringens skattepolitikk. Men organisasjonene må følge med i timen og jobbe med hvordan de rekrutterer nye medlemmer. Vi må også passe på at frivilligheten får gode vilkår også utenfor de store byene. Det er mange stemmer som fortjener å bli hørt.

«Det er bedre å ha en somalier i Mogadishu som snakker norsk, enn å ha en somalier i Nes som ikke gjør det.»

En kime av håp i El Salvador

I desember 1981 drepte den salvadoranske hæren mer enn tusen menn, kvinner og barn på én eneste dag. Nå er sårene i ferd med å leges.

TEKST OG FOTO Ivar Christiansen

↓ I Las Flores har folk organisert seg og sørger for at alle får mat, husly, helsetilbud og utdanning.

«Vi vil være med på å skape et velferdssamfunn i El Salvador på samme måten som Norsk Folkehjelp var med på å bygge det i Norge for mange år siden.»

FELIPE TOBAR, ORDFØREREN i kommunen Las Flores Chalatenango, begynner lavmælt å fortelle sin historie. Han vokste opp i et El Salvador med store forskjeller mellom fattig og rik.

– De fattige manglet alt, land, helse, utdanning og hus, og mat var det heller ikke nok av, sier han.

Midt på 70-tallet begynte Tobar å bygge en bondeorganisasjon. Da de ble sterkere, kom motreaksjonen fra den høyreorienterte regjeringen.

– Alle som organiserte seg ble en trussel som skulle fjernes. Hver dag ble mennesker drept; noen ble skutt, andre ble brant inne i husene sine.

Ordføreren mistet 24 av sine familie-medlemmer i denne fasen av konflikten.

MANGE FLYKTET TIL HONDURAS

Den brutale volden førte til at mange flyktet over grensa til Honduras, og mange gjemte seg i fjellene i nærheten av sine opprinnelige landsbyer.

– Vi flyktet opp i fjellene, forteller Felipe Tobar. – Soldatene jaktet på oss år etter år. Landsbyene her ble brent og infrastrukturen fullstendig ødelagt. Enkelte ganger planla soldatene utryddingstokter. De omringet store områder og gikk mot midten; alle de fant på veien ble drept. Vi gravde ned kvinner og barn for å skjule dem. Hele tiden var vi redde for at soldatene skulle bruke for lang tid, da kunne de som var nedgravd bli kvalt.

Mer enn 20 000 mennesker kom seg i sikkerhet i Honduras mellom 1980 og 1982. De ble samlet i FN's flyktningleirer. Norsk Folkehjelp var inne med støtte til verksteddrift og opplæring i leiren Colomancagua fra 1985.

FLYKTNINGENE VENDER TILBAKE

Den væpnede konflikten skulle vare i 12 år fram til 1992, men allerede mot slutten

av 80-tallet begynte flyktningene å vende tilbake. De som kom fra Honduras tok med seg alt de hadde bygget opp – hus, skoler, sykestuer og verksteder.

– I det nye Las Flores som nå skulle bygges av folk som hadde oppholdt seg i fjellene og dem som kom tilbake fra Honduras, var det fem ting som var viktigst: Mat, husly, helse, utdanning og organisering, sier Felipe Tobar.

Selv om regjeringen motarbeidet dem, utviklet de sine egne kollektive løsninger. De som kunne lese og skrive sørget for at alle som var over fem år lærte det samme. Det ble skapt fellesskapsløsninger for å møte de nye utfordringene som kom.

– Norsk Folkehjelp har vært med oss hele veien, forteller dagens ordfører.

– De skjønner viktigheten av sterke organisasjoner. Vi vil være med på å skape et velferdssamfunn i El Salvador på samme måten som Norsk Folkehjelp var med på å bygge det i Norge for mange år siden.

LOV MOT VOLD MOT KVINNER

Felipe Tobar har flere eksempler på hva de har fått til. For noen år siden kostet livsviktige medisiner for mye til at fattige hadde råd til å bruke dem, men etter et kollektivt press mot myndighetene ble det vedtatt en lov som gir folk som trenger livsviktige medisiner tilgang til dem.

– La meg også tilføye, sier ordfører Tobar. – Vi er svært opptatt av likestilling. Kvinnegruppene våre har presset fram to viktige lover. Den ene forbyr vold mot kvinner og den andre sikrer barn og unge mot å bli misbrukt. Vi vet vi kan skape forandring og vi vil fortsette vår kamp for rettferdighet og trygghet.

↑ På 70-tallet var Felipe Tobar med på å bygge opp en bondeorganisasjon, men måtte flykte på grunn av vold og trusler fra den høyreorienterte regjeringen. I dag er han ordfører i Las Flores. Bildet på veggen viser en ung Felipe omgitt av geriljasoldater.

Fra borgerkrig til gjenoppbygging

← Comandos de Salvamento er Norsk Folkehjelps søsterorganisasjon i El Salvador, etablert tidlig på 1960-tallet. Under borgerkrigen var Comandos den viktigste hjelpeorganisasjonen i landet. De har også bistått ved utallige jordskjelv og orkaner. Comandos de Salvamento er en anerkjent og populær samfunnsinstitusjon i dagens El Salvador, med stor tiltrekningskraft blant ungdom. Norsk Folkehjelp har samarbeidet med Comandos siden 1983.

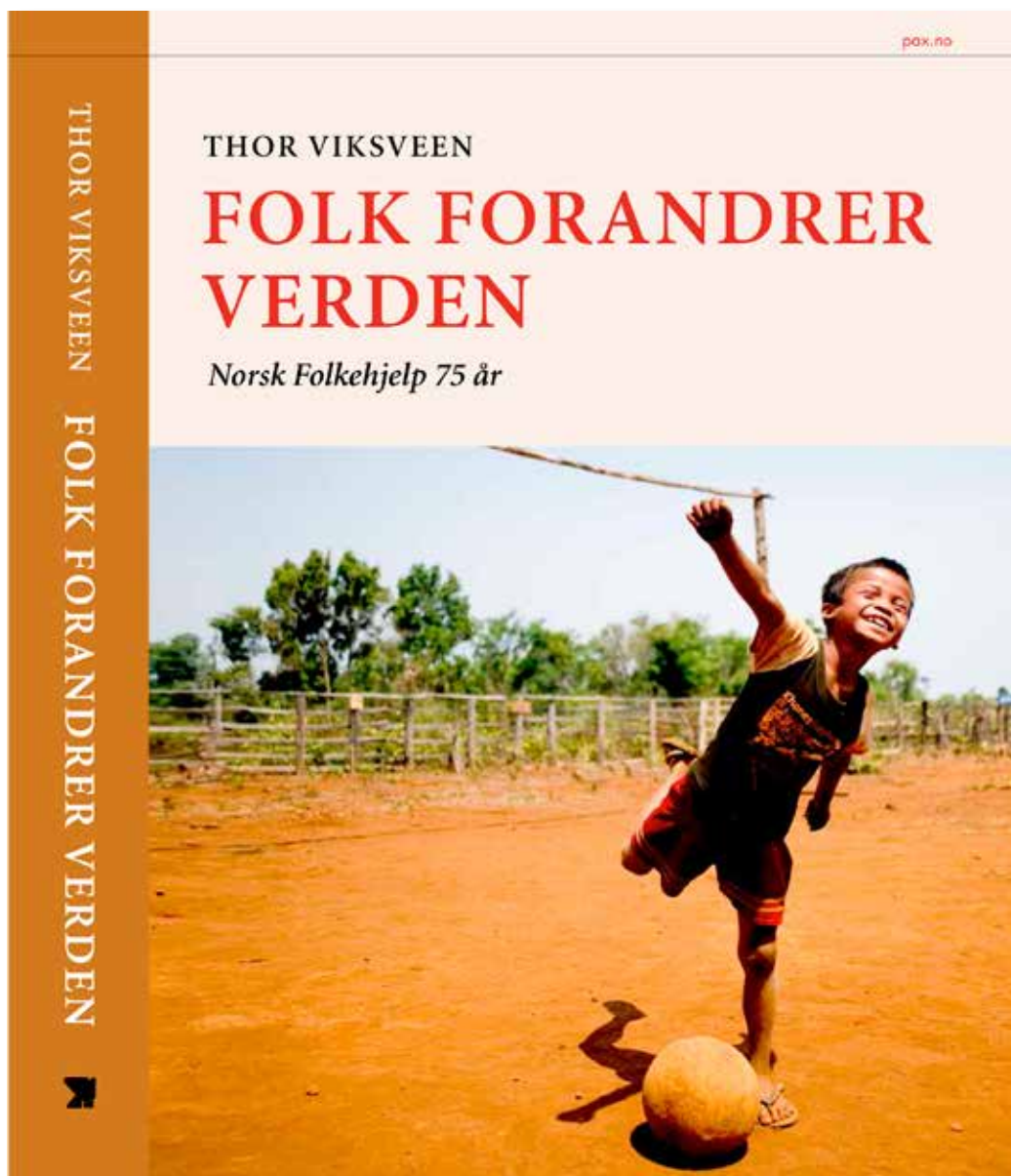
TV-BILDENE FRA DET blodige kuppet i Chile i 1973, med et brennende presidentpalass bombet fra fly, liket av president Allende og hans etterfølger Pinochet i mørke solbriller og med militære pontifikalier, førte til en veldig mobilisering blant progressive krefter verden over. Fire dager etter kuppet var Youngstorget fylt til randen i protest mot det som hadde skjedd, med LO som arrangør.

Det var nok av signaler gjennom 1970-tallet på at noe var fryktelig galt, ikke minst i Mellom-Amerika. I El Salvador pågikk en borgerkrig mellom geriljagrupper på den ene siden og militærdiktaturets regjeringstropper og dødsskvadroner på den andre. Geriljabevegelsen FMNL ble etter fredsslutningen i 1992 omdannet til et venstreorientert politisk parti, som senere har kjempet om makten mot sterke konservative krefter. I 2009 ble partiets kandidat Mauricio Funes valgt til

president, og ved presidentvalget i 2014 vant FMLN-kandidaten Salvador Sanchez Ceren med knappest mulig margin.

FMNL har vært Norsk Folkehjelps samarbeidspartner helt siden midt på 1980-tallet. Før fredsavtalen ble inngått i 1992 var arbeidet knyttet til hjelpetiltak i de geriljakontrollerte områdene. Etter borgerkrigen engasjerte Folkehjelpa seg i konkrete gjenoppbyggingsprosjekter, med integrering av tidligere geriljasoldater og flyktninger, og kompetansestøtte til FMNL i overgangen fra gerilja til politisk parti. De senere årene har arbeidet blitt dreid mot bistand til de sosiale grasrotorganisasjonenes arbeid med å bli hørt og akseptert som en del av demokratibyggingen og det sosiale reformarbeidet.

Utdrag fra *Folk forandrer verden*.
Norsk Folkehjelp 75 år av Thor Viksveen

Norsk Folkehjelp 75 år

Jubileumsbok

BESTILL NÅ:

Boka koster 200 kr
og kan bestilles fra
[butikk.folkehjelp.no/
products/folk-forandrer-
verden-nf-75-ar](http://butikk.folkehjelp.no/products/folk-forandrer-verden-nf-75-ar) .
Telefon: 23 35 35 90

Thor Viksveen forteller i «Folk forandrer verden. Norsk Folkehjelp 75 år» den spektakulære historien, fra en sped begynnelse under opptakten til andre verdenskrig, med Arbeider-saniteten og Spaniahjelpen som forløpere, og fram til dagens virksomhet på fem kontinenter.

Norsk Folkehjelp

www.folkehjelp.no

– Det lønner seg å samarbeide

Klimaendringer og økende ulikhet er framtidens største utfordringer, mener Fagforbundets leder Mette Nord.

Og hun er sikker på at Fagforbundet og Norsk Folkehjelp kan utrette mer sammen enn hver for seg.

TEKST Ellen Heggstad FOTO Kari-Sofie Jenssen

← Forbundsleder

Mette Nord (t.v.) tror på engasjement og på samarbeid mellom alle gode krefter, og er optimist, til tross for dystre framtidsutsikter. Her er hun sammen med generalsekretær Liv Tørres og Fagforbundets Stein Gulbrandsen under et besøk i Midt-østen i august i år.

«Det nytter å engasjere seg. Det vet jeg, fordi jeg ser resultater av det hver dag.»

– **VI HAR MYE** større gjennomslagskraft når vi fronter saker sammen, sier hun og trekker fram flere eksempler på seirer som er vunnet i fellesskap.

– SodaStream har besluttet å flytte produksjonen ut av de okkuperte områdene på Vestbredden, sikkerhets-selskapet G4S har trukket seg fra arbeid i israelske fengsler og de israelske Ahava-produktene er ute av Apotek1-kjeden. Så det nytter, konstaterer Mette Nord.

PALESTINA-SAMARBEID

Forbundslederen tar imot Appell på sitt kontor i 7. etasje i Fagforbundets hus i Keyzers gate i Oslo. Hun beklager kaoset. Vinduene skal pusses, og blomsterpotter og vaser fyller det lille møtebordet som vi har satt oss ned ved.

Hun byr på kaffe, og snakker om turen hun var med på til Palestina i august, mens krigen raste.

– Den palestinske befolkningen blir utsatt for daglige ydmykelser gjennom murer, gjerder og checkpoints; det er store begrensninger på når og hvor de kan bevege seg. Det er et apartheid-system som nesten ikke kan beskrives med ord, sier hun opprørt.

Og nettopp Palestina står sentralt i Fagforbundets samarbeid med Norsk Folkehjelp. Forbundet gir økonomisk støtte til prosjekter i Gaza, på Vestbredden og i Libanon og engasjerer seg i politiske kampanjer og utspill. Ikke minst er ungdommen i begge organisasjonene aktive.

FRAMTIDAS UTFORDRINGER

Det er som kjent vanskelig å spå, og særlig om framtida. Men når Mette Nord

blir bedt om å skue litt framover i tid og si noe om hva hun tror er de største utfordringene som venter oss, er det to temaer som peker seg ut:

– Klimaendringer og økende ulikheter. Begge deler vil få store konsekvenser, som ressursmangel og sosial uro, og som alltid er det de svakeste som blir hardest rammet, sier hun.

Hun mener derfor at det i framtida vil være enda større behov for organisasjoner som Norsk Folkehjelp og fagbevegelsen.

– Jeg tror behovet for humanitært arbeid bare vil øke, og vi trenger sterke krefter som motarbeider konsentrasjonen av makt og rikdom på få hender.

Og det er nettopp her styrken i samarbeidet mellom Norsk Folkehjelp og fagbevegelsen ligger, mener Nord. I Norsk Folkehjelp har Fagforbundet ikke bare en profesjonell humanitær aktør, men også en aktør som tør å mene noe. Og Norsk Folkehjelp får en sterk partner med ressurser og tyngde til å få gjennomslag for viktige saker.

OPTIMIST, TROSS ALT

Troen på engasjement og på samarbeid mellom alle gode krefter er grunnen til at Fagforbundets leder er optimist, til tross for de dystre framtidsutsiktene.

– Det nytter å engasjere seg. Det vet jeg, fordi jeg ser resultater av det hver dag. Sverige har nylig anerkjent Palestina som selvstendig stat, og her hjemme har regjeringen snudd i flere saker som ville ført til økt urettferdighet. Derfor må vi aldri gi opp!

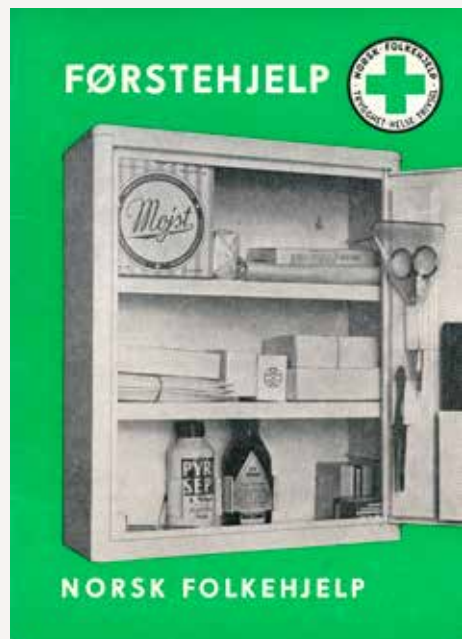
NORSK FOLKEHJELP OG FAGFORBUNDET

Norsk Folkehjelp har en langsiktig samarbeidsavtale med Fagforbundet om solidaritet med palestinerne og prosjektstøtte til Palestina, Libanon og støtte til rydding av klasebomber i Laos. En ny avtale ble inngått i 2014 og gjelder fram til 2017. Siden 2011 har Fagforbundet utnevnt egne ambassadører som har et spesielt ansvar for å informere og spre engasjement i sitt fylke. Norsk Folkehjelp og Fagforbundet samarbeider også om arbeid mot rasisme og diskriminering her hjemme, blant annet gjennom konseptet Rasismefri Sone.

DEN NORSKE
HJELPEKOMITE
FOR SPANIA
STORGT. 12 VII

HJELP DE SPANSKE BARN
STØTT DE NORSKE
BARNEHJEM I SPANIA

En historie om solidaritet

Norsk Folkehjelp vokste ut av aktivitetene i Arbeidersaniteten og Den Norske Spaniakomiteen. Nå ble arbeiderbevegelsens nasjonale og internasjonale engasjement for første gang samlet i én organisasjon. Solidaritet og folks rettigheter var grunnlaget for Norsk Folkehjelps engasjement, ikke almisser eller veldedighet. Mange av oppgavene organisasjonen tok på seg her hjemme på 50-, 60- og 70-tallet ble etter hvert overtatt av det offentlige, som helsestasjoner og bedriftshelsetjeneste. Denne tankegangen er styrende også i det internasjonale arbeidet. På de neste sidene kan du lese mer om jubilentens historie.

← Hjelpesendinger kommer til en flyktningleir drevet av Spaniahjelpen, forløperen til Norsk Folkehjelp.

→ Norsk Folkehjelp stiftes i 1939. Under krigsutbruddet i 1940 mobiliserer Norsk Folkehjelp til sanitetsarbeid over hele landet.

Foto Arbeiderbevegelsens arkiv

1939

Etter at den spanske borgerkrigen er avsluttet tar Karl Evang på vegne av Spaniahjelpen et initiativ overfor LO for å etablere en organisasjon «som skal jobbe med helsearbeid i Norge og kunne tre inn når befolkningen i Norge eller andre land er truet av nød». Norsk Folkehjelp blir stiftet 7. desember 1939, gjennom en sammenslåing av Arbeider-saniteten og Hjelpekomiteen for Spania.

1940

Norsk Folkehjelp mobiliserer til sanitetsarbeid over hele landet under krigsutbruddet. Arbeidersaniteten stiller med 14 000 ferdig opplærte førstehjelpere på 129 steder i landet ved krigsutbruddet. Norsk Folkehjelps ønske om å arrangere feriekolonier for barn fra

krigsherjede distrikter og for slitne husmødre dukket opp i 1940. Prosjektet blir kalt «En hjertesak». Tusener på tusener blir også gjennom 1950-årene spredd på gårder, pensjonater og kurssteder over hele landet til et to ukers ferieopphold.

1941

Tyskerne beslaglegger Norsk Folkehjelps aktiva og stenger organisasjonens virksomhet i september. Organisasjonen går i eksil. Det startes arbeid for norske flyktninger i Sverige, men det legges også planer for arbeidet når Norge igjen er fritt.

1945

Etter krigens slutt 8. mai mottar Norsk Folkehjelp over 650 000 dollar fra amerikansk fagbevegelse til nødhjelps- og gjenoppbyggingsarbeidet av Norge.

1956

Norsk Folkehjelp står bak etableringen av helsestasjoner og bedriftshelsetjeneste over hele landet. Med amerikansk støtte til utstyr, går minesveiperen «Vefsna» i rute langs norskekysten og sørger for skjermbildefotografering av store deler av befolkningen i kampen mot tuberkulose. Norsk Folkehjelp og Røde Kors etablerer samme år Europahjelpen som bistår med humanitær hjelp i krigsherjede Europa.

1939:
Opprettelsen av
Norsk Folkehjelp

1940:
Krigsutbrudd i
Norge 9. april

1945:
NF mottar
støtte fra USA

1947:
Kon-Tiki legger
ut på sin reise

1952:
Vinter-OL i Oslo. Rasjonerings-
kortene opphører

1940:
NF mobiliserer til
sanitetsarbeid

1941:
Tyskerne stenger
NFs virksomhet

1945:
Fred

1946:
NF etablerer helsestasjoner
og bedriftshelsetjenester

1949:
Norge blir medlem
i NATO

1958:
NRK starter
prøvesendinger

← Syverudkollen
feriekoloni 13.07.1954.

Foto Arbeiderbevegelsens arkiv

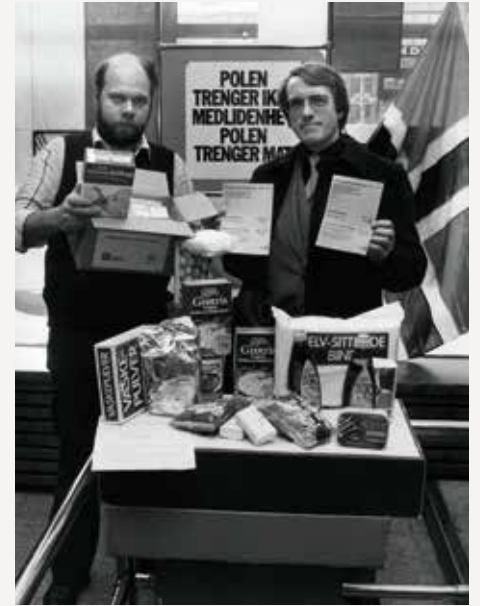

Foto Arbeiderbevegelsens arkiv

→ Norges kooperative
landsforening (Coop)
og NF gikk sammen
om et hjelpeprosjekt
til Polen. Kundene i
alle landets Samvirke-
lag kunne kjøpe gave-
kort som ble omgjort
til nødhjelpspakker.
I dag kan man gi
flaskepanten sin til
Norsk Folkehjelps
arbeid i Coops
butikker.

1962

Norsk Folkehjelp tar initiativ til Aksjonsutvalget mot drukningsulykker og senere aksjonsutvalget mot hjemmelykker. Norsk Folkehjelp driver aktivt folkeopplysningskampanjer og støtter frivillig svømmeopplæring og badevettaksjoner i barnehager, fritidshjem og i småskolen.

1968

Norsk Folkehjelp driver 155 utlansstasjoner for «sykemateriell» til funksjonshemmede og fram til 1980-årene driver organisasjonene med utlån av krykker og andre hjelpemidler.

1972

Norsk Folkehjelp Oslo drifter feltsykehuset og sanitetsberedskapen fra starten av Norway Cup i 1972 fram til dags dato.

1975

Etter mange år med fokus på gjenoppbygging av Norge etter krigen, er Norsk Folkehjelp klar for å påta seg oppdraget fra Arbeiderbevegelsens Internasjonale Støttekomite om økt internasjonalt engasjement. Samarbeid og støtte til frigjøringsbevegelsen i Sør-Afrika, Namibia og Zimbabwe er blant de tidlige innsatsområdene.

1982

Budsjettet for det internasjonale arbeidet øker fra 3 millioner i 1980 til 40 millioner kroner i 1982. Norsk Folkehjelp engasjerer seg i kampen for palestinerne under krigen i Libanon, og inngår samarbeid med Norges kooperative landsforening (Coop) om nødhjelp til Polen.

1983

Norsk Folkehjelp får NRKs TV-innsamling. Det samles inn i underkant av 70 millioner kroner til aksjon «Menneskeverd». Dette er 14 millioner mindre enn året før, men årsaken til det reduserte innsamlingsbeløpet er valget om å fokusere på kampen for frigjøring i Det sørlige Afrika, den vanskelige situasjonen i Mellom-Amerika og i Chile samt palestinerne livsvilkår i Libanon. Valget er bevisst, selv om NF vet at «Menneskeverd» er vanskeligere å kommunisere enn nødhjelp til sultne barn.

1960:
Bilrasjoneringen
opphører

1967:
Folketrygden
innføres

1969:
Neil Armstrong tar
menneskets første
skritt på månen

✚ 1972:
NF involverer seg
i Norway Cup

✚ 1975:
NF etablerer
internasjonal avdeling

✚ 1962:
NF tar initiativ til
Aksjonsutvalget mot
drukningsulykker

✚ 1968:
NF driver 155 utlansstasjoner for
«sykemateriell» til funksjonshemmede

1972:
Norge sier nei til
EF-medlemsskap

1973:
Kong Olav tar trikken
under oljekrisa

→ Norsk Folkehjelp var med på å støtte ANC og kampen mot apartheid i Sør-Afrika.

→ Norsk Folkehjelps aksjon ga tidenes nest beste resultat – nesten 219 millioner kroner ble samlet inn.

1986

Norsk Folkehjelp går inn i et samarbeid med den humanitære delen av frigjøringsbevegelsen i Sør-Sudan. Dette samarbeidet utvikles til et meget omfattende engasjement som fortsetter også i dag. Programmet i Sør-Sudan er Norsk Folkehjelps største.

1992

Statsekretær Jan Egeland i UD utfordrer de norske organisasjonene til å starte arbeidet med å fjerne landminer i Kambodsja. Norsk Folkehjelp tar utfordringen og har siden oppstarten i Kambodsja ryddet miner og eksplosiver i over 20 land. Dette tilsvarer en strekning så lang som herfra til månen.

1996

Norsk Folkehjelp etablerer «Fellesaksjonen mot rasisme» i samarbeid med LO. Norsk Folkehjelp hjelper bedrifter og organisasjoner med å opprette rasismefrie soner og tilbyr kurs i Mangfold og Dialog (MOD). Senere etableres også Menneskebiblioteket i arbeidet for økt toleranse.

1988

Norsk Folkehjelp oppretter sitt første asylmottak på Klemetsrud i Oslo. På det meste har organisasjonen drevet 14 mottak. I dag driver Norsk Folkehjelp ni mottak fordelt over hele Sør-Norge.

1994

Norsk Folkehjelp får tildelt NRKs TV-innsamling og gjennom «Aksjon menneskeverd» blir det samlet inn 123 millioner kroner.

1997

Norsk Folkehjelp deltar aktivt i det politiske arbeidet som leder fram til et internasjonalt forbud mot landminer. Samme år får Jody Williams og minekampanjen ICBL, som Norsk Folkehjelp er medlem av, Nobels Fredspris.

1982:
Alexander Kielland-ulykken inntreffer

✚ 1983:
NF har NRKs TV-innsamling

1990:
Nelson Mandela løslates fra fengselet på Robben Island

✚ 1992:
NF starter minerydding

✚ 1994:
NF har NRKs TV-innsamling for annen gang

1981:
Norges første kvinnelige statsminister

✚ 1982:
NF engasjerer seg i kampen for palestinerne

✚ 1988:
NF oppretter sitt første asylmottak

1989:
Berlinmuren rives

1991:
Kong Harald overtar tronen

1994:
Norge sier nei til EU-medlemsskap

foto Norsk Folkehjelp

→ Norsk Folkehjelp er en av verdens største humanitære mine-rydderorganisasjoner. I over 20 år har mine-ryddere gjennomført nabolag, skoleveier og jordbruksland etter landminer og klasebomber som ligger igjen etter krig. Disse «tause morderne» gjør hverdagen utrygg for millioner av mennesker. Eksplosivene hindrer også muligheten for å skape vekst og utvikling i landene som er rammet.

foto Werner Anderson

2004

Minehundsenteret i Sarajevo etableres. Senteret er ledende i verden og trener ca. 50 hunder årlig som brukes i arbeidet med å rydde miner og eksplosiver over hele verden.

gangtildelt NRKs TV-innsamling. Denne gangen fokuserer kampanjen på kampen mot miner og klasebomber. Det blir samlet inn 218,9 millioner kroner til arbeidet med å rydde miner og klasevåpen i Afrika, Asia, Europa og Midtøsten.

krati og solidaritet står sentralt. Norsk Folkehjelp har utviklet seg til å bli en av de største aktørene mot landminer og klasebomber både ved å rydde og å drive politisk påvirkningsarbeid for at minekonvensjonens forpliktelser oppfylles.

2008

Norsk Folkehjelp står sentralt i den internasjonale kampen som leder fram mot en avtale for forbud mot klasevåpen som signeres i Oslo 3. desember.

2013

Norsk Folkehjelps arbeid er konsentrert rundt to kjerneområder: «Vern av liv og helse» og «Rettferdig fordeling av makt og ressurser». Dette gjelder både det nasjonale og det internasjonale arbeidet. Norsk Folkehjelp har et betydelig engasjement i Europa, Afrika, Asia, Mellom- og Sør-Amerika og Midtøsten, og samarbeidet med lokale organisasjoner som jobber for demo-

2014

Norsk Folkehjelp fyller 75 år.

2011

Norsk Folkehjelp blir som resten av Norge preget av terrorangrepet 22.7. NF har sanitetsansvaret på Utøya og mister en frivillig. Norsk Folkehjelp blir nok en

✚ 1996:
NF etablerer «Fellesaksjonen mot rasisme» i samarbeid med LO

2001:
9/11 USA
terrorangripes

✚ 2004:
Minehundsenteret i Sarajevo etableres

✚ 2011:
NF har NRKs TV-innsamling for tredje gang

✚ 2013:
NFs arbeid er i dag konsentrert rundt to kjerneområder: «Vern av liv og helse» og «Rettferdig fordeling av makt og ressurser»

✚ 1997:
NF deltar aktivt i det politiske arbeidet som leder fram til et internasjonalt forbud mot landminer

✚ 2008:
NF står sentralt i den internasjonale kampen som leder fram mot en avtale for forbud mot klasevåpen

2011:
Terrorangrep 22.7. på Utøya og regjeringskvartalet

Et solidarisk håndslag gjennom 75 år

75 ÅR
1939
2014

Norsk Folkehjelp kan i 2014 se tilbake på 75 års virksomhet. I skyggen av en begynnende verdenskrig og den framvoksende nazismen og fascismen i Europa, ble fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon stiftet 7. desember 1939.

STYRELEDER Finn Erik Thoresen GENERALSEKRETÆR Liv Tørres

UTLØSENDE FOR VALG av tidspunkt var den finsk-russiske vinterkrigen. I 40 graders kulde og med overveldende russisk slagkraft kjempet de finske soldatene en håpløs kamp. Og det var en desperat mangel på det meste. Norsk arbeiderbevegelse mobiliserte en storstilt hjelpeaksjon med mat og klær for å komme sine finske venner til unnsetning. Den nystiftede organisasjonen Norsk Folkehjelp ble instrumentet for å få hjelpen fram.

Det går en sammenhengende linje fra Vinterkrigen til dagens frivillighetsarbeid her hjemme og til utviklingsbistand, demokratibyggning og mine-rydding i 38 land over fem kontinenter. Avbrutt av krigen tok Norsk Folkehjelp fra 1945 store løft sammen med den faglige og politiske arbeiderbevegelsen for å skape det velferdssamfunnet som vokste fram på 1950- og 1960-tallet. Organisasjonen var stubbebrytere for blant annet arbeidslivets helse og miljø, attføring og hjelp til funksjonshemmede, og ulike støttetiltak til samfunnets utsatte grupper. Gjennom frivillig innsats ryddet organisasjonen veien for det som senere

skulle bli etablert politikk, og derved det offentlige eget ansvar. Allerede den gang skilte Norsk Folkehjelp seg fra andre hjelpeorganisasjoner gjennom sitt tydelige politiske ståsted i arbeiderbevegelsen.

TAR STANDPUNKT

Det internasjonale engasjementet var de første årene preget av akutte hjelpeaksjoner, særlig knyttet til naturkatastrofer i andre land. Med Vietnamkrigen, framveksten av frigjøringsbevegelsene i Det sørlige Afrika og i Mellom-Amerika, og ikke minst militærkuppet i Chile, utmeislet Norsk Folkehjelp på 1970-tallet det som skulle bli organisasjonens permanente ståsted i det internasjonale solidaritetsarbeidet – støtte til og forsvar for folkelige sosiale og politiske krefter i den tredje verden som kjemper for demokrati og en mer rettferdig fordeling av ressursene.

Norsk Folkehjelp er en organisasjon som tar standpunkt, også i betente konflikter, der andre humanitære organisasjoner velger en nøytralitetslinje. Organisasjonens historisk lange og konsekvente forsvar for det sør-sudanske folkets frigjøringskamp er bare ett av mange eksempler. Det samme gjelder det palestinske folkets kamp for selvstendighet og uavhengighet fra den israelske okkupasjonsmakten.

Her hjemme er Norsk Folkehjelp i sterk opposisjon til den offisielle asyl- og flyktningspolitikken, og har gjentatte ganger etterlyst en mer human og sjene-

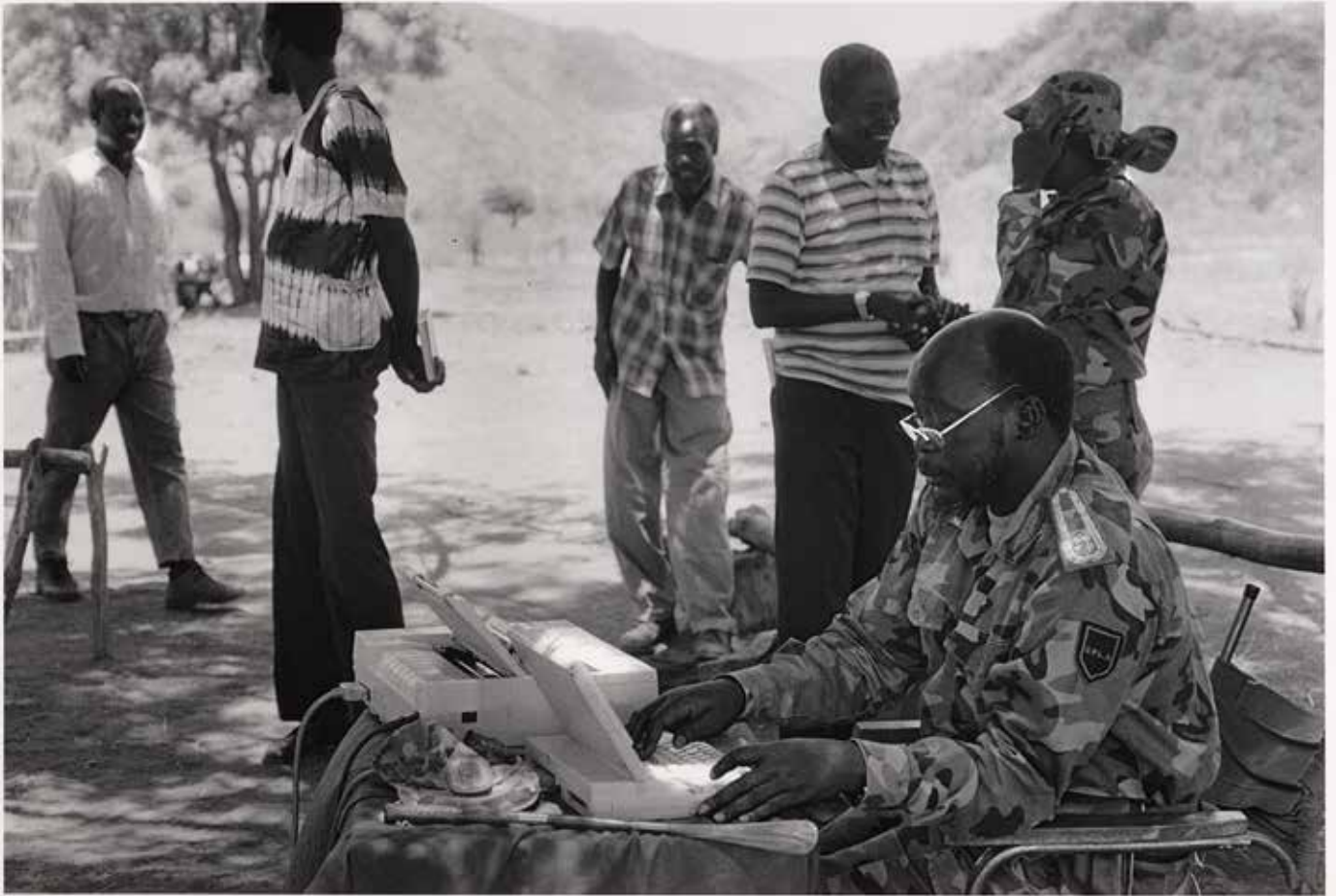
røs tilnærming til det som i dag er en av verdens største humanitære katastrofer.

GRASROTKOMPETANSE

Norsk Folkehjelp er en utpreget feltorganisasjon, med 2300 medarbeidere spredt over store deler av verden. De aller fleste er lokalt ansatte, og med jobben sin direkte ute i felten, besitter de en unik grasrotkompetanse. Gjennom dette får organisasjonen en helt grunnleggende kunnskap om hva som er nødvendig for å skape en mer rettferdig fordeling av ressurser og makt i våre samarbeidsland: Uten god organisering av de kreftene som arbeider for omfordeling og folkestyre, kommer heller ikke endringene.

Uten fungerende sivilsamfunn blir veien så uendelig mye lenger. Se på den arabiske våren. Et veldig opprør nedenfra spredte seg på kort tid over et helt kontinent, men kreftene var ikke tilstrekkelig organisert til å ta vare på og videreutvikle den muligheten som lå i opprøret. Norsk Folkehjelps utviklingsarbeid er alltid forankret i støtte til sivilsamfunnets reformkrefter, og jo raskere de kan stå på egne ben, desto bedre. Da trer Folkehjelpa til side og opptre som en bakspiller når behovet måtte melde seg, eller trekker seg helt ut og lar de lokale kreftene selv føre kampen videre.

Dette gjelder også arbeidet med å kartlegge og destruere miner og klasevåpen. Fra en forsiktig start i Kambodsja for 22 år siden har Norsk Folkehjelp utviklet seg til å bli en av verdens største

↑ Sør-Sudan har vært det største utenlandsprogrammet til Norsk Folkehjelp gjennom hele organisasjonens historie. Norsk Folkehjelp hadde et nært forhold til den legendariske frigjøringslederen John Garang, som døde i en helikopterstyrt i juli 2005. Her er han i Narus-regionen i 1993.

foto Sebastião Salgado

humanitære organisasjoner innenfor rydding av de mange krigenes udetonerte eksplosiver, og organisasjonen har levert vesentlige bidrag til de internasjonale konvensjonene som forbyr bruk av miner og klasevåpen. Parallelt med det kompliserte og ofte farlige feltarbeidet, blir lokale krefter lært opp til selv å ta ansvaret for et bombefritt Laos, Mosambik, Sør-Sudan eller hvilket land det måtte være.

MEDLEMMENE AVGJØR

I Norsk Folkehjelp er veien fra standpunkt til handling kort, ikke minst fordi det er en rent norsk organisasjon, som ikke er avhengig av å tilpasse seg et stort internasjonalt nettverk, styrt fra et hovedkvarter langt borte. Den er en av

de få humanitære organisasjonene her hjemme som er medlemsdrevet, med mer enn 12 000 medlemmer og omkring 100 lokallag spredt over hele landet. I tillegg er nærmere 900 000 LO-medlemmer kollektivt tilsluttet gjennom sine fagforbund. Den årlige omsetningen er på rundt 900 millioner kroner. Det er medlemmenes representanter som vedtar retning og mål for virksomheten. Den omfattende frivillighetsinnsatsen her hjemme knyttet til sanitetsarbeid, støtte til utsatte grupper og antirasistisk arbeid, er et produkt av medlemmenes påvirkningskraft, og hva de synes det er verdifullt å bruke sin fritid på.

Norsk Folkehjelp er fagbevegelsens viktigste instrument for solidaritetsarbeid. Gjennom 75 år har samarbeidet

med LO som våre eiere vært godt. Ikke alltid friksjonsfritt riktignok, men i jubileumsåret er det en glede å konstatere at det aldri har vært sterkere. Nesten alle fagforbundene støtter ulike prosjekter i ett eller flere av de 38 landene der Folkehjelpa driver sitt arbeid. Historisk har det vært mange diskusjoner om hvor tett en humanitær organisasjon som vår skal være forankret inn mot en bestemt politisk bevegelse. Dette er ikke lenger noe tema. Ingen av partene reiser i dag noe spørsmål om samarbeidets karakter. Norsk Folkehjelp var et ektefødt barn av norsk arbeiderbevegelse. Det er denne bevegelsen som er ståstedet også i jubileumsåret, 75 år senere.

Norsk Folkehjelp Stavanger:

Uvurderlig innsats for lokalsamfunnet

Lokallaget i Stavanger ble også stiftet i 1939 og ble i likhet med Norsk Folkehjelp sentralt kastet rett ut i krigen. 75 år etter er de fortsatt i full vigør.

TEKST OG FOTO Ellen Heggestad

OGSÅ I STAVANGER hadde Arbeider-saniteten stått sterkt, og hadde mange medlemmer og mye utstyr som ble tatt med over i den nye organisasjonen.

Laget etablerte base i Døves Hus og drev ambulansetjeneste og legevakt med operasjonsstue. Da krigen brøt ut, måtte laget rekvirere en brødbil til ambulanse, men etter hvert disponerte de over fem fullt utstyrte ambulansebiler.

Dagens leder, Arnfinn Arnesen, har gravd i gamle arkiver og funnet fram opplysninger om laget fra starten i 1939. Under dette arbeidet har han oppdaget glemte historier.

– I et referat fra 1940 leste jeg at mannskaper fra Norsk Folkehjelp hadde vært med på å hente ut døde og sårede fra torpedobåten *Ægir*, som ble bombet ved Stavanger havn 9. april. Dette er en del av vår historie som jeg synes er viktig å få fram i lyset, sier han.

LEDERNE ARRESTERT

Mot slutten av krigen hadde Saniteten i Stavanger behandlet ca. 2000 skader og koordinert 4000 syketransporter. En sentral figur i laget de første årene laget eksisterte var Olav Moen. Han kom fra

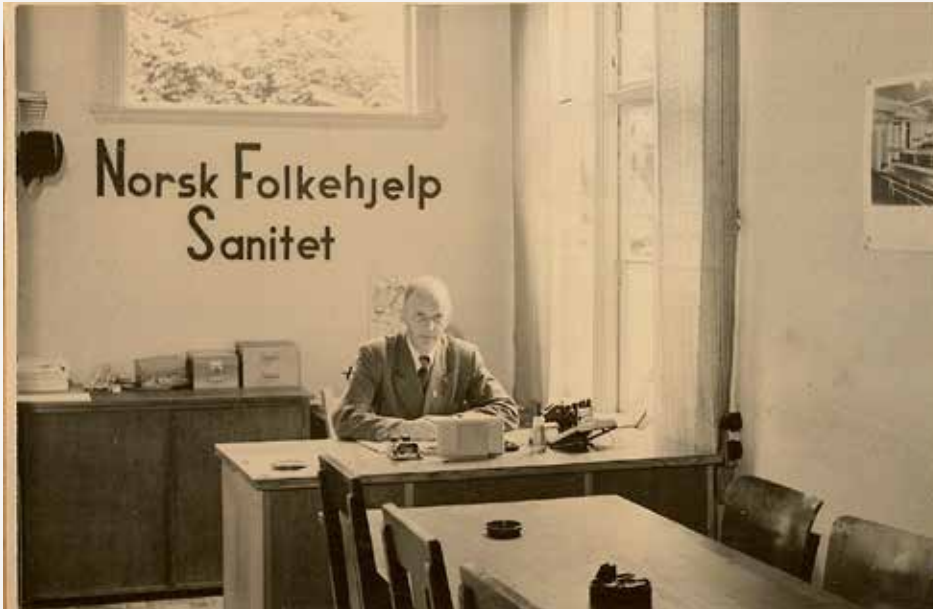

↑ Norsk Folkehjelp Stavanger har bidratt til å trygge lokalsamfunnet i 75 år. Bildet er fra en øvelse utenfor Petri-kirken.

FOTO Norsk Folkehjelp Stavanger

↓ En sentral figur i de første årene Norsk Folkehjelp Stavanger eksisterte, var Olav Moen. Han kom fra Arbeidersaniteten hvor han hadde vært førstehjelpsinstruktør, og det var han som hadde hovedansvaret for opplæringen av mannskapene.

Foto Norsk Folkehjelp Stavanger

Arbeidersaniteten hvor han hadde vært førstehjelpsinstruktør, og det var han som hadde hovedansvaret for opplæringen av mannskapene.

Men tyskerne så med stadig større skepsis på Norsk Folkehjelps virksomhet, og i september 1941 ble organisasjonen forbudt av den tyske okkupasjonsmakten. Flere av de sentrale lederne ble arrestert. I Stavanger ble Olav Moen og resten av staben arrestert. Olav Moen havnet på Grini, men overlevde og ble sluppet fri da freden kom. Etter krigen ble han leder av Norsk Folkehjelp Stavanger.

TRYGGE STRENDER

Gjennom hele 50-tallet tilbød laget førstehjelpstjenester til Stavanger by og fra 70-tallet drev de også med opplæring i hjerte- og lungeredning og holdt vakt på strendene.

– Helge Rolf Naley var leder på den tida. Han var en foregangsmann i førstehjelpsopplæring. Han dro ut til strendene på godværsdager og underviste badegjestene i livreddende førstehjelp, forteller Arnfinn.

På 70-tallet drev Norsk Folkehjelp også transporttjeneste for funksjons-

hemmede i Stavanger. Frivillige fra laget var ofte med som medhjelpere på turer til utlandet.

På 60- og 70-tallet var sanitetsgruppa veldig stor siden det ble drevet aktivt med førstehjelpsundervisning i de videregående skolene. Men medlemmene ble ikke værende så lenge, og fra slutten av 70-tallet og fram til 1989 var det lite aktivitet på sanitetssiden.

SPESIALIST PÅ SJØBEREDSKAP

I 1989 kom aktiviteten i gang igjen, og ble møysommelig bygd opp med kompetanse og utstyr. Laget har spesialisert seg på sjøberedskap og har to båter og avansert utstyr som undervannskamera til disposisjon. I tillegg har laget to ambulanser, to biler til transport av mannskaper og to snøscootere.

Norsk Folkehjelp Sanitet Stavanger er i dag seriøse samarbeidspartnere for både politiet og andre som ønsker profesjonelle aktører innenfor førstehjelp, søk og redning. I år har laget deltatt i 18 redningsaksjoner mot ti året før.

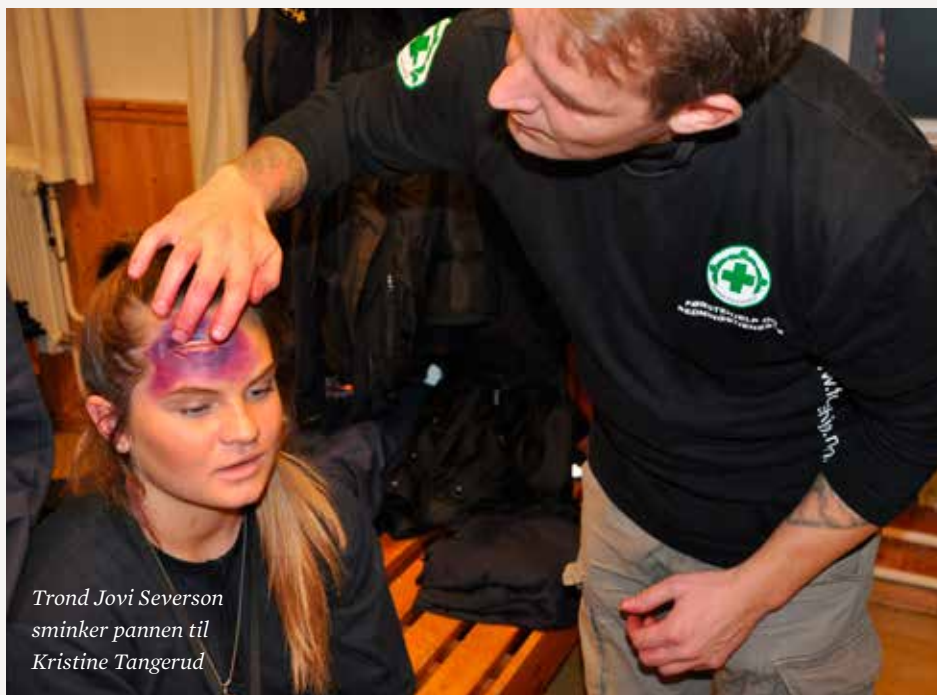
↑ Lederen av Norsk Folkehjelp Stavanger, Arnfinn Arnesen, har gravd i gamle arkiver og funnet fram bilder og historier fra den gang laget ble stiftet.

Realistisk dramatikk

Et jagerfly bommer på rullebanen og krasjer inn i et helikopter på Sola militære flyplass. Samtidig kjører to biler inn i hverandre samme sted. Katastrofen er et faktum.

PRESIS KL. 18.00 går alarmen hos Norsk Folkehjelp Stavanger. Telefonen er fra Sola og innledes med ordene «Øvelse, øvelse, øvelse». Mannskapene aner ikke hva som venter dem, men rykker ut med alt de har av ambulanser og utstyr. De er ikke så mange denne tirsdagskvelden i november – bare seks i sanitetsgruppa har meldt seg til å være med på øvelsen.

Det er en stor oppgave som venter dem når de kommer fram til skadestedet. Fire døde, sju skadde og tre mer eller mindre forvirrede og sjokkskadde vitner til ulykken.

Trond Jovi Severson sminker pannen til Kristine Tangerud

PROFFE SMINKØRER

På Sola har forberedelsene til øvelsen allerede pågått lenge. Nestleder sanitet Per Ludvig Nordbø, har ordnet med tillatelse til å bruke området, og skaffet til veie to bilvrak. Proffe skadesminkere fra Sandnes-laget har blitt hentet inn: Malin Pihl Hellings og Trond Jovi Severson. De driver med førstehjelp 24/7. Ikke bare er de frivillige i Norsk Folkehjelp, de er også ansatt i bedriften Rescue som driver med førstehjelpsopplæring av nordsjøansatte.

«Skulle det være et brudd også? Avkappet hode? Stang gjennom magen?»

Samtalen inne i sminkerommet blir fort makaber, men det er som det skal være. Oppgaven er å gi mannskapene en så virkelighetsnær opplevelse som mulig. 14 rekrutter fra Madla-leiren har stilt opp som markører, og etter litt rådslaging om hvilke skader de involverte i en slik ulykke kan tenkes å ha, setter Malin og Trond i gang.

Men gruoppekkende sminke er

ikke nok. Markørene må også være skuespillere og gi uttrykk for smerte, redsel og fortvilelse. Oppførselen deres må stå i forhold til skaden. Et av målene med øvelsen er at mannskapene skal finne skaden hver enkelt pasient har. En viktig oppgave for sminkørene er derfor å instruere markørene i hvordan de skal oppføre seg, og hvilke symptomer akkurat deres skade gir.

GODT GJENNOMFØRT

Det har blitt mørkt ute og det regner litt. Førstehjelperne har kommet til stedet og arbeider systematisk og konsentrert. Til slutt er alle de skadde hentet ut av helikopter, fly og biler og øvelsen kan avsluttes. Klokka nærmer seg 20.00 og det er bestilt pizza. Markører og mannskaper samles; det er tid for debrief. Markørene rapporterer om hvordan de opplevde behandlingen og hva som kunne vært gjort bedre. Tilbakemeldingene er verdifulle for mannskapene.

↑ God skadesminke har alltid vært viktig for å gjøre øvelsene så realistiske som mulig. Olav Moen fikk diplom for gjennomført sminkørkurs i Danmark i 1947.

↓ Rekruttene Tuva Vindenes Bør og Kristine Tangerud stilte opp som markører på øvelsen til Folkehjelpa i Stavanger

→ En av oppgavene er å finne ut av hvilken skade markørene har. Arnfinn Arnesen fant skaden til piloten av jagerflyet: Indre blødninger som følge av en bukskade.

– Vi kan aldri lære noe hvis vi ikke gjør feil. Det er derfor vi øver, oppsummerer Per Ludvig Nordbø.

Øvelsen blir avsluttet med pizza til alle. Deretter må markørene kjøres tilbake til leiren. Men selv ikke da er kvelden slutt for Folkehjelpas mannskaper. Ambulansene skal tilbake til hovedkvarteret; de skal ryddes og gjøres rene. Klokka er nærmere halv elleve om kvelden når de siste låser døra til Folkehjelpshuset og setter punktum for nok dag i frivillighetens tjeneste

Populært møtested

LAGET I STAVANGER har drevet kafé for eldre siden 1979. Ved åpningen var det mange som tvilte på om de ville klare å drive noe særlig lenge kun basert på frivillighet.

– 35 år etterpå ser vi at det går an og at vi fortsatt klarer å holde denne typen frivillighet ved like, sier Arnfinn Arnesen.

I dag drives kafeen av Gerd Lentz og Leif Gordon. Den er åpen hver mandag og onsdag, og serverer middag til pensjonister og andre som setter pris på hjemmelaget mat og en trivelig atmosfære. Menyen er fast: Mandager er det fisk, og onsdager kjøttkaker i brun saus, med kokte poteter og ertestuing.

– Jeg er her hver onsdag, forteller pensjonist Else-Berit Steinnes. – Da har jeg datakurs først i etasjen over kafeen, så da passer det godt å komme hit og spise middag etterpå, smiler hun.

↑ Else-Berit Steinnes er fast gjest på Folkehjelps-kafeen i Stavanger hver onsdag. Da serverer Leif Gordon kjøttkaker i brun saus.

Ørjan Karlsson mener at Norsk Folkehjelp har et godt grunnlag for å engasjere seg i lokal forebygging av naturkatastrofer

Forebygging som redder liv

TEKST Sissel Fantoft FOTO Eivor Eriksen

Ved å skape trygge samfunn som i sterkere grad står imot naturkatastrofer, kan både liv og midler spares. Forebygging bør derfor være stikkordet for Norsk Folkehjelp i framtida, mener Ørjan Karlsson.

ØRJAN KARLSSON ER LEDER for internasjonal avdeling i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Han har tidligere vært ansatt i Norsk Folkehjelp Sanitet, og satt som styremedlem i fire år.

– Norsk Folkehjelp er min organisasjon. Jeg ble kjent med en fin gjeng der, og i dag jobber søsteren min der. Når du engasjerer deg i Norsk Folkehjelp så har familien en tendens til å følge etter, sier Karlsson.

I jobben i DSB er han vant til å forestille seg ulike framtidsscenarioer.

– DSBs ansvarsområde er tredelt: Vi er et kontaktpunkt mot EU, NATO og FN, vi er rådgiver for Utenriksdepartementet i spørsmål om hvordan Norge kan bistå ved katastrofer i utlandet, og vi ser på scenarioer i Norge som krever at vi må ha hjelp utenfra, forteller han.

VIKTIG VEIVALG

Ørjan Karlsson mener at Norsk Folkehjelp som organisasjon vil være tjent med å tenke nytt for de neste 15 årene.

– Hvis jeg var leder for en frivillig organisasjon og ble spurt om hva jeg ville ha satset på de neste 15 årene for å gjøre organisasjonen attraktiv, ville svaret mitt være: Å bli ekspert på lokal forebygging av naturkatastrofer, både nasjonalt og internasjonalt, sier han.

Klimaendringene fører til en våtere og villere natur, som mange steder får katastrofale konsekvenser.

– Tidligere har det norske systemet vært bygd opp slik at vi reiser ut og hjelper til når noe skjer. Men hvis vi i stedet går inn lokalt og bidrar til å bygge samfunn som i sterkere grad står imot de naturlige truslene, kan det spare svært mange liv, sier han.

INNSATSEN KAN BLI VASKET BORT

Norsk Folkehjelps arbeid i mange land er svært viktig, mener Ørjan Karlsson.

– Men hvis vi ikke bidrar til å bygge samfunn som selv kan stå imot naturkatastrofer, vil mye av innsatsen bokstavelig talt bli vasket bort når katastrofen inntreffer, sier han.

– For ti år siden traff et uvær India, og 10 000 mennesker ble drept da havet flommet innover land. I løpet av de siste 18 månedene har India hatt to tilsvarende hendelser, og bare et titalls liv har gått tapt. Ett liv tapt er selvsagt ett for mye, men fordi de har jobbet innbitt

«For hver krone du bruker på forebygging, sparer du åtte, ni kroner i gjenoppbygging.»

FAKTA ØRJAN KARLSSON

- Født 1970 i Bodø.
- Utdannet sosiolog, og har i tillegg gått Hærens Befalsskole.
- Har jobbet i Hæren, Forsvarsdepartementet, Folk og Forsvar og Norsk Folkehjelp.
- Er i dag leder for internasjonal avdeling ved Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.
- Er også spenningsforfatter, med til sammen sju romaner.

Kilder: orjankarlsson.com/Wikipedia

med å få på plass gode systemer, har de altså klart å redusere konsekvensene dramatisk.

Ørjan Karlsson trekker også fram utfordringene vi kan få med såkalte «slow disasters» – de langsomme katastrofene – som tørke og helserisikoer.

– Ett eksempel er den sakte oppblomstringen av tuberkulose i Europa.

Slike helserisikoer kan det bli flere av i årene som kommer. Norsk Folkehjelp Sanitet har jo sitt opphav i nettopp helsearbeid, så kanskje kan det være naturlig å se bakover for å se framover, sier han.

GJENNOM KARLSSONS BRILLER

Det kan være en til dels skremmende opplevelse å skue inn i framtida gjennom Ørjan Karlssons briller, men med planlegging og forebygging kan mange av de verste scenariene unngås helt eller reduseres kraftig, mener han.

– I DSB pleier vi å si at vi bekymrer oss slik at dere kan slippe. Og vi skal ikke grave oss så langt ned i bekymringene at vi glemmer at verden faktisk har blitt et bedre sted de siste årene. Det er færre som sulter og flere som får utdanning. Det er også gledelig å se at stadig flere av de landene vi trodde ikke hadde midler til å tenke forebygging helt klart viser interesse for dette. For regnestykket er enkelt: For hver krone du bruker på forebygging, sparer du åtte, ni kroner i gjenoppbygging, sier Ørjan Karlsson.

Hva skal valpen hete?

I forbindelse med Norsk Folkehjelps jubileum ble alle landets 75-åringer invitert til å gi navn til en minehund. Vinneren ble Bjørg Hvesser med forslaget Hermine, og premien var en reise til minehundsenteret i Sarajevo.

TEKST Sissel Fantoft FOTO Inger Sofie Sollie

BJØRG HVESSEr fra Oslo fikk umiddelbart en god idé til navn på en minehund da kortet fra Norsk Folkehjelp datt ned i postkassa hennes.

– Da jeg leste kortet, så jeg for meg en hund som gikk rundt og snuste, og som liksom ropte «Her!» «Mine!» – og så ble det Hermine. Jeg var så fornøyd med mitt eget forslag at jeg sendte det inn, og deretter glemte jeg alt sammen, forteller Bjørg Hvesser.

Da Norsk Folkehjelp forsøkte å få tak i henne for å fortelle at hun hadde vunnet hele konkurransen, måtte de streve litt.

– De ringte flere ganger, men jeg var så opptatt at jeg bare svarte: «Beklager, jeg har ikke tid akkurat nå», og la på! Til slutt tikket det inne en sms hvor det sto at Norsk Folkehjelp forsøkte å få tak i meg fordi jeg hadde vunnet konkurransen, og da ble jeg helt paff! Jeg ringte umiddelbart tilbake og beklaget at jeg hadde vært så kort i telefonen, forteller Hvesser.

Siden reisen var for to personer, inviterte hun med sin gode venninne Inger Marie Dugstad (76) til Bosnia.

– Vi har kjent hverandre helt siden vi var med i samme leikarring og danset for turistene på Folkemuseet på Bygdøy sommeren 1964. Siden var vi naboer i mange år, og vi har fortsatt god kontakt, så jeg ville gjerne dele denne turen med henne, sier Hvesser.

→ Premievinner Bjørg Hvesser gleder seg over sitt første møte med minehundvalpen Hermine.

INGEN ULYKKER

Norsk Folkehjelps minehundsenter i Sarajevo i Bosnia-Hercegovina avler fram og trener hunder som brukes i mineryddingsarbeid i en rekke land. Alle hundene er av rasen belgisk fårehund.

Terje Groth Berntsen har ledet senteret siden starten. Han har sin bakgrunn fra Forsvarets hundetjeneste, og ble i 1998 spurt av Norsk Folkehjelp om å kartlegge behovet for minehunder i Bosnia, som etter krigen på Balkan var et eneste stort minefelt. 16 år senere bor han fremdeles i Sarajevo med familien.

– Etter 9/11 støvsugde amerikanerne verden for Mine Detecting Dogs (MDD) for å bruke dem på blant annet flyplasser. Det oppsto et stort behov for hunder som kunne brukes i mineryddingsarbeidet, derfor begynte vi med eget oppdrett, forteller han.

NORSK FOLKEHJELPS MINEHUNDSENTER

- Grunnlagt i Sarajevo i 1998. Har drevet med egen avl siden 2004.
- Bygd opp og ledes av Terje Groth Berntsen, som har sin bakgrunn fra Forsvarets hundetjeneste.
- 450 hunder er uteksaminert som minehunder.
- Hundene har vært med på å klarere 90 millioner kvadratmeter land og funnet mer enn 3000 landminer, 10 000 blindgjengere og 300 000 eksplosiver.
- Norsk Folkehjelp rydder i dag miner med hunder i Sør-Sudan, Bosnia-Hercegovina og Kambodsja og skal starte opp med hunder i Vietnam og Laos i løpet av året.

↑ Minehundene skapte begeistring også hos Bjørg Hvessers reisefølge, Inger Marie Dugstad.

Senteret avler om lag 100 hunder hvert år, og treningen starter fra de er nyfødt.

– En god minehund må ha et sterkt jaktinstinkt, ikke vise aggressivitet og være omgjengelig. Etter sju måneder er rundt halvparten av hundene valgt bort, og de blir brukt av politi, forsvar, tollvesen eller i fengsler. Det stilles ekstremt høye krav til en minehund; den må kunne jobbe i fire, fem timer i strekk i kanskje 40 varmegrader og høy luftfuktighet. Våre hunder behandles som toppidrettsutøvere; de har et eget svømmebasseng og følger en bestemt diett, sier Terje Groth Berntsen.

MENINGSFULL REISE

En godt trent minehund kan finne mindre enn ett gram eksplosiver i jorda, selv om jordsmonnet er fullt av forstyrrende elementer. Bjørg Hvesser og Inger Marie Dugstad ble svært imponert over

treningsopplegget som hundene følger.

– De kan finne bittesmå rester av eksplosiver, selv om de ligger to meter ned i bakken! Det var en fantastisk opplevelse å få se det grundige arbeidet Norsk Folkehjelp gjør og hvor enormt viktige disse hundene er, sier Hvesser begeistret.

– Turen var helt fenomenal fra ende til annen! Vi fikk en flott innføring i hva senteret driver med, og så ble vi vist rundt på hele området og fikk se hvordan hundene trener.

Opplevelsen gjorde et dypt inntrykk også på venninnen Inger Marie.

– Det var en veldig lærerik tur. Det er jo mange i vår alder som liker å besøke spennende steder og spise godt, og det gjorde vi nå også, men samtidig bidro de inntrykkene vi sitter igjen med til at akkurat denne turen ble veldig meningsfull, sier hun.

MØTE MED IVRIGE VALPER

Et høydepunkt var møtet med Hermine og de andre valpene.

– De var jo så skjønne, virket glade, ivrige og fornøyde. Samtidig vet vi at de skal trenes opp til å gjøre en viktig og meningsfull jobb. Mange steder tvinger fattigdom folk til å bevege seg i minelagte områder for å skaffe brensel til matlaging eller lete etter metallbiter for mulig salg. Dette er et stort problem – tenk hvordan det må være å oppdra barna sine til å ikke gå i gresset eller leke i skogen, for da risikerer de å bli lemlestet eller drept, sier Hvesser.

HAR BLITT FAST GIVER

På veggene inne i minehundsenteret henger bilder fra krigsherjede områder i Bosnia-Hercegovina; motivene er fotografert med ti års mellomrom.

– Det var tøffe bilder som gjorde voldsomt inntrykk. Vi så blant annet ødelagte hjem og lemlestedde personer. Miner fører til grusomme skader, lidelser og nød. Det arbeidet som Norsk Folkehjelp gjør er så viktig at jeg har latt meg verve som fast giver – ikke bare på grunn av innsatsen med minehunder, men også det øvrige arbeidet som organisasjonen gjør i inn- og utland, sier Bjørg Hvesser.

Når han blir stor skal han
ha verdens viktigste jobb.
Ikke la han være alene om jobben.

Gi en minehund til jul.

Minehunder er uvurderlige i Norsk
Folkehjelps arbeid med å fjerne miner.
En liten valp kan i fremtiden redde flere
tusen menneskeliv, og derfor er det et
stort behov for å utdanne flere hunder.

Kjøper du en minehund
som symbolsk julegave
i år, kan flere valper
komme i trening.

Symbolskegaver.no

Norsk Folkehjelp

Feiring to uker til ende

Norsk Folkehjelps fire lag i Bergens-området feiret 75-årsjubileet sammen – i to uker. Det var en vital jublant bergenserne fikk møte.

TEKST OG FOTO Jorge Dahl

NORSK FOLKEHJELP ASKØY, Norsk Folkehjelp Bergen, Solidaritetsungdom Bergen og Norsk Folkehjelp Sanitet Haukeland startet feiringen lørdag 18. oktober ved å sette arbeidet til Folkehjelpa ettertrykkelig på dagsordenen i Vestlandets hovedstad.

Dagen startet med en vaskeekte minerydder som viste sine ferdigheter ved musikkpaviljongen i Byparken. Folk fikk også se førstehjelp og skadesminking, og fra scenen var det musikalske innslag fra Liberty Pop og Coast med flotte appeller innimellom. Forbipasserende fikk gratis kaffe å varme seg på, selvsagt med en ekte bergensk skillingsbolle til. Og de som ikke gikk gjennom parken denne dagen, kunne treffe på folkehjelpsstands andre steder i sentrum.

FOTOUTSTILLING OG FEST

I det øyeblikket musikken stilnet i parken, åpnet fotoutstillingen «Hjem» på kunstmuseet KODE. Fotograf Kay Berg har i anledning jubileet vært i Libanon på oppdrag fra Norsk Folkehjelp og tatt bilder og intervjuet palestinske flyktninger. Dette har resultert i fotoutstilling og en bok som selges til inntekt for organisasjonens arbeid med palestinske og syriske flyktninger i Libanon.

Utstillingen ble åpnet av TV2s Fredrik Græsvik, og Liv Tørres holdt tale på vegne av Norsk Folkehjelp. De 200 frammøtte ble servert palestinsk mat, laget av medlemmer i den palestinske foreningen i Bergen. Det kulturelle innslaget stod Marthe Valle for, blant annet med låten «Mamma», som hun

har valgt å donere overskuddet fra til Norsk Folkehjelp.

Senere på kvelden var det fest. Der stod musikerne William Hut, Marthe Valle, Thea Lindtner Næss og Coast for den musikalske menyen. De om lag 150 gjestene fikk høre styreleder Finn Erik Thoresen holde kveldens hovedtale i sin vante engasjerende stil. Standup-komiker, og redaktør for Bergens gatemagasin «Mega-fon», Thomas Anthun Nielsen, var auksjonarius for kvelden. Han ledet forsamlingen gjennom en times underholdende auksjon og solgte kunst, hotellopphold, hytteferier og middager for nesten 100 000 kroner – penger som skal brukes i arbeidet for flyktningene i Libanon.

REISESKILDRINGER FRA PALESTINA

I ukene etter åpningen har utstillingen vært godt besøkt. Ca. 400 elever har fått høre foredrag om Folkehjelpa og om fotograf Kay Bergs opplevelser i arbeidet med utstilling og bok. I tillegg har det vært to meget godt besøkte arrangementer i tilstøtende lokaler. Det første kalte vi reiseskildringer fra Palestina. Vi ønsket å presentere noen av de mange hundre menneskene som hvert år reiser til Palestina for selv å oppleve palestinerne hverdag, og for å lære mer om bakgrunnen for konflikten. Ingen kommer tilbake uberørt. Vi fikk besøk av tre aktivister fra Bergen: Linn Kristin Engø, Douglas Ferguson og Bjørg Sirevåg. De presenterte interessante og sterke historier fra sine opplevelser i møtet med et undertrykt folk.

Finn Erik Thoresen og solidaritetsarbeider Hanne Heszlein-Lossius fra Bergen fulgte opp senere i uka under overskriften: Gaza, hva nå? Situasjonen for menneskene i Gaza er fryktelig etter sommerens bomberegner. Medienes interesse er dalende, men lidelsene forsvinner ikke. Heldigvis er det mange som ikke styres av mediene i sitt solidaritetsarbeid, noe vi fikk bekreftet i et godt besøkt møte.

VITAL JUBILANT

Under feiringen av 75-årsjubileet lyktes vi med å presentere store deler av Norsk Folkehjelps mangfoldige arbeid for bergenserne. Feiringen var også en del av programmet til Internasjonal Uke i Bergen og Folkehjelpas markering av FNs år for solidaritet med det palestinske folket. Med dette fikk Norsk Folkehjelp vist seg som en vital og aktuell 75-åring – også på Vestlandet.

Under jubileumsfeiringen i Bergen fikk Norsk Folkehjelp vist fram mange sider av virksomheten til et stort publikum.

Veth drømmer om å bli proff.
Og håper han ikke risikerer livet
på trening.

Veth, 8 år. Laos

**Gi han minefri
fotballbane til jul.**

Hver time skades eller drepes et menneske av landminer og klasebomber. Hvert fjerde offer er barn. Miner kan ligge skjult under bakken i årevis. I noen land blir leken fatal. Norsk Folkehjelp er verdensledende på minerydding.

Kjøper du en minefri fotballbane som symbolsk julegave i år, kan vi redde enda flere liv.

Symbolskegaver.no

Norsk Folkehjelp

**Norsk Folkehjelp bidrar til at folk i
ulike deler av verden får et bedre liv.
NTL støtter dette arbeidet fullt ut.**

Gjør en avgjørende forskjell du også -bli folkehjelper!

www.folkehjelper.no

Norsk Folkehjelp

**Norsk
Tjenestemannslag**

Skoleturer med mening

Aktive Fredsreiser arbeider for å gi ungdom tro på at konflikter kan løses og at fred kan skapes, og at egne holdninger og handlinger er avgjørende.

Priseksempel:

8 DAGER
KRAKOW-
BERLIN
med buss,
utreise Oslo
fra kr. 4890,-
(mye inkludert)

Vi arrangerer også andre skoleturer og temareiser.

Aktive Fredsreiser
TRAVEL FOR PEACE

Kontakt oss på kontor@aktive-fredsreiser.no
eller telefon 37 15 39 00 / 952 38 199

Norsk Sjømannsforbund

www.sjomannsunion.no

Norsk Sjømannsforbund
Rosenkrantzgt. 15-17
Postboks 2000 Vika
0125 Oslo
Tlf. 22 82 58 00 - Faks. 22 33 66 18

LO Media

Norsk Jernbaneforbund
Møllergt. 10, 0179 Oslo

UNIT4
AGRESSO

Ingar Pettersen & Co as

Rådgivere i bedriftsutvikling og styring

rofi
shelter and protection

**Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak**

Norsk Lokomotivmannsforbund

**Med julehilsen fra oss i Norsk
Transportarbeiderforbund**

**Norsk Folkehjelp takker for
støtten fra lokale klubber og foreninger**

Norsk
Tjenestemannslag

Fellesforbundet

**NTL Norsk
Medisinaldepot Avd. 54**

NTL Mattilsynet

**Fellesforbundet
marinestasjonens
Fagforening**

NTL Fiskeridirektoratet

NTL Folkehelseinstituttet

**Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger**

NTL Skatt

**Tofte og Hurum
Fagforening**

**NTL
Norges Idrettshøyskole**

**EL & IT
Elektroarbeidernes
Fagforening**

**Avd. 850
Oslo Grafisk Fagforening**

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

HANDEL OG KONTOR I NORGE

- fellesskap i hverdagen

O. Kavli og Knut Kavlis Allmennyttige Fond

OM NORSK FOLKEHJELP

NORSK FOLKEHJELP er fagbevegelsens humanitære solidaritetsorganisasjon. Vi jobber med internasjonalt utviklingsarbeid, humanitær minerydding, sanitet og redningstjeneste, integrering og asyl. Norsk Folkehjelp har mer enn 13 000 medlemmer i Norge og 2400 ansatte i over 39 land.

OM APPELL

APPELL ER ET fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og ekstern debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionskontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvassonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionskontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5010 BERGEN
regionskontoret.vest@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Besøksadresse: Folkets Hus, Hunndalen
Postadresse: Pb 611, 2809 GJØVIK
regionskontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE

Norsk Folkehjelp
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Rettferdig tilgang til naturressursar i Sør-Sudan

Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sør-Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sør-Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.